

Yabancı uyruklu kişilerden plastik hurda alınması karşılığında belge düzenlenip düzenlenmeyeceği

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.16.01-120[94-2017/642]-34329
Tarih	10.01.2019

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Gelir Ve Kurumlar Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : 62030549-120[94-2017/642]-E.34329

10.01.2019

Konu : Yabancı uyruklu kişilerden plastik hurda alınması karşılığında belge düzenlenip düzenlenmeyeceği

İlgi : 10.08.2017 tarihli ve 1161449 evrak kayıt numaralı özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, Türkiye'de yerleşim adresleri ve T.C. kimlik numaraları olmayan yabancı uyruklu kişilerin piyasadan plastik hurda topladıkları ve toplanan hurdaların firmanız tarafından

satın alındığı belirtilerek, plastik hurda alımları için yabancı uyruklu kişiler adına gider pusulasının nasıl düzenleneceği ve gelir vergisi tevkifatı yapılıp yapılmayacağı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinde vergiden muaf esnafa ilişkin düzenlemelere yer verilmiş, kimlerin esnaf muaflığından faydalanacakları da maddede bentler halinde sayılmıştır. Maddenin birinci fıkrasının (7) numaralı bendinde de; ticari işletmelere ait atıkları mutad olarak veya belli aralıklarla satın alanlar hariç olmak üzere, bir iş yeri açmaksızın kendi nam ve hesabına münhasıran kapı kapı dolaşmak suretiyle, her türlü hurda maddeyi toplayarak veya satın alarak bu malların ticaretini yapanlara veya tekrar işleyenlere satanların gelir vergisinden muaf olacakları hükme bağlanmıştır.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise ticari, zirai veya mesleki kazancı dolayısı ile gerçek usulde gelir vergisine tabi olanlar ile yukarıda sayılan işleri gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine bağlılık arz edecek şekilde yapanların esnaf muaflığından faydalanamayacakları belirtilmiştir.

Maddenin son fıkrasında ise; esnaf muaflığının 94 üncü madde uyarınca tevkif suretiyle kesilen vergiye şümulü olmadığı hükmüne yer almaktadır.

Öte yandan, anılan Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında vergi tevkifatı yapmak zorunda olanlar ile tevkifata tabi tutulacak ödemeler belirtilmiş, anılan fıkranın 13/b numaralı bendinde ise esnaf muaflığından yararlananlara mal ve hizmet alımları karşılığı yapılan ödemelerden hurda alımları için % 2 oranında gelir vergisi tevkifatı uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Konuya ilişkin olarak yayımlanan 267 Seri Numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğinin 2 nci bölümünde;

"Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesine eklenen bent hükmü uyarınca, hurda metal, hurda plastik, hurda naylon, atık kağıt, hurda cam ile atık şişeleri ve benzerlerini geçimini sağlamak üzere bir işyeri açmaksızın kendi nam ve hesabına münhasıran kapı kapı dolaşmak suretiyle toplayan veya satın alan

kişiler esnaf muaflığından yararlanacaklardır. Söz konusu işlerin devamlı olarak yapılması ya da motorlu araç kullanılarak faaliyette bulunulması muafiyetten yararlanmaya engel teşkil etmeyecektir."

Ancak söz konusu mükelleflerden;

- "Ticari işletmelere ait atıkları mutad olarak veya belli aralıklarla satın alanlar veya anlaşma yapmak suretiyle toplayıp satan kişiler,

- Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerine bağlılık arz edecek şekilde yapanlar, esnaf muaflığından yararlanamayacaktır."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Buna göre, hurda alımının, esnaf muaflığı kapsamında bulunan ve kendi nam ve hesabına münhasıran kapı kapı dolaşmak suretiyle hurda toplayanlardan yapılması halinde, bu kişilere yapılacak ödemeler üzerinden % 2 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

-227 nci maddesinde, "Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir."

-229 uncu maddesinde, "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır."

-234 üncü maddesinde, "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin; vergiden muaf esnafa yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nevi ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.*"

hükümlerine yer verilmiştir.

Ayrıca, konu hakkında yayımlanan 225 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde gider pusulalarında, işin mahiyeti, cinsi, adedi, fiyatı, tutarı, toplamı, tevkif edilen vergi oranı ve net tutarı; işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adı soyadı (tüzel kişilerde ünvanı), adresi, varsa vergi dairesi ve hesap numarası, seri ve müteselsil sıra numarası ve düzenleme tarihine ilişkin bilgilere yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Buna göre, vergi mükellefi olmayan yabancı uyruklu kişilerden yapmış olduğunuz hurda, plastik vb ürünlerin alımında, yukarıda belirtilen asgari bilgileri ihtiva edecek şekilde, gider pusulası düzenlemeniz ve karşı tarafa imzalatmanız gerekmektedir.

Ayrıca, gider pusulasının söz konusu eşya alımının yapıldığı anda düzenlenmesi mecburi olup gün sonunda toplu olarak düzenlenmesi mümkün değildir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026